



Toimintakertomus

vuodelta 2016

Uskontojen uhrien tuki UUT ry

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Yhdistyksen hallinto, vapaaehtoiset, työntekijät ja jäsenet.....	2
3. Toiminnansuunnittelu.....	3
4. Toiminnan rahoitus.....	3
5. Vertaistukitoiminta.....	3
6. Tiedotustoiminta.....	4
7. Vaikuttamistyö.....	5
8. Tutkimus.....	5
9. Kansainvälinen toiminta.....	5
10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....	6
11. Lopuksi.....	6

1. Johdanto

Uskontojen uhrien tuki UUT ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka tavoitteena on tukea uskonnollisissa yhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin sekä tiedottaa uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyvistä ihmisoikeusongelmista. Teemme vaikutustyötä olemalla yhteydessä esimerkiksi viranomaisiin. Tuemme tutkimustyötä tekemällä yhteistyötä alan tutkijoiden kanssa. Täysin vastaavaa toimintaa ei ole millään toisella järjestöllä Suomessa. Toimintamme rekisteröityneenä yhdistyksenä alkoi vuonna 1993.

2. Yhdistyksen hallinto, vapaaehtoiset, työntekijät ja jäsenet

UUT:n vuoden 2016 vuosikokous pidettiin 19.3. UUT:n tiloissa osoitteessa Simonkatu 8A. Kokouksessa valittiin uuden hallituksen jäseniksi **Terho Miettinen** (puheenjohtaja), **Sauli Karhu**, **Sami Nykter** (rahastonhoitaja), **Pia Puolakka** (varapuheenjohtaja), **Elina Multisilta** (sihteeri) ja **Jari-Pekka Peltoniemi**.

Toiminnanjohtajana työskenteli **Joni Valkila**. Vuodenvaihteen yli 31.1.2016 asti UUT:ssa jatkoi korkeakouluharjoittelija **Päivi Marin** Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta. **Laura Laukkanen** Metropolia Ammattikorkeakoulusta suoritti harjoittelunsa UUT:ssa 18.1.–11.4.2016. **Minna Silvennoinen** toimi puolipäiväisesti vertaistukitoiminnan koordinaattorina 1.4.–31.12.2016. **Anna-Sofia Pekkarinen** Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta suoritti UUT:ssa työhön tutustumisjakson marras-joulukuussa 2016. Laajan vertaistuki- ja tiedotustoimintamme mahdollistaa suurelta osin suuri määrä vapaaehtoistyötä. Vuonna 2016 valitsimme ensimmäistä kertaa vuoden vapaaehtoisena. UUT:n henkilökunta suoritti valitsemisen ehdotusten perusteella ja vuoden vapaaehtoiseksi valittiin **Kaisa Klapuri**.

Yhteensä noin 30 henkilöä osallistui vertaistuki- ja tiedotustoimintaamme vapaaehtoisina (tähän ei ole laskettu toiminnassamme mukana olevia, jotka ovat osallistuneet hallituksen työskentelyyn, erilaisiin netissä toimivien vertaistukiryhmien keskusteluihin, antaneet haastatteluja medialle tai osallistuneet tutkimuksiin informantteina). Vapaaehtoisemme raportoivat käyttäneensä 958 tuntia vapaaehtoistyöhön vuoden 2016 aikana. Tämä on 655 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta tämä ei välttämättä tarkoita sitä, että vapaaehtoistyötä olisi tehty vähemmän vaan kertonee enemmän siitä, että arvio on epätarkka: on syytä olettaa, että kaikki vapaaehtoisemme eivät ole raportoineet kaikkea vapaaehtoistyöhön käytettyä aikaa viime vuoden osalta. Monet vapaaehtoisemme käyttävät paljon aikaa erilaiseen vertaistukitoimintaan, mutta on hieman epäselvää mikä aika tulisi laskea UUT:n vapaaehtoistyöksi. Vaikka arvio on epätarkka, se kertoo joka tapauksessa sen, että UUT:ssa tehdään paljon vapaaehtoistyötä.

Lisäksi noin 20 henkilöä on osoittanut kiinnostusta osallistua toimintaamme vapaaehtoisina ja osa heistä on jo tutustunut vertaistukitoimintaamme tavoitteena se, että he voivat jatkossa toimia keskustelujen vetäjinä ryhmissä ja perustaa uusia ryhmiä. Vapaaehtoisemme yhteismäärä on siis noin 50 henkilöä. UUT:lla on jäseniä noin 330. Toimintamme on kaikille avointa ja jäsenten lisäksi toimintaamme osallistuu sellaisia, jotka eivät ole jäseniämme.

3. Toiminnansuunnittelu

19.3. toimiston tiloissa pidettiin UUT:n kehittämispäivä, johon osallistui 22 vapaaehtoista. UUT:n syystapahtumaan Vuosaarella 4.9.2016 osallistui noin 30 UUT:n vapaaehtoista. Näissä tilaisuuksissa vapaaehtoiset saivat koulutusta ja toimintaa suunniteltiin yhdessä vapaaehtoisten kanssa.

UUT aloitti strategian luomisen vuosille 2017-2020. Loka-joulukuussa 2016 pidetyissä palaverissa UUT:n hallitus, vapaaehtoiset ja henkilöstö kävivät keskusteluja, joiden pohjalta aloitettiin strategian kirjoittaminen. Strategia julkaistaan keväällä 2017.

4. Toiminnan rahoitus

Saimme vuonna 2016 rahoitusta toimintaamme Raha-automaattiyhdistykseltä (nykyään STEA) 97 000 euroa (yhtä paljon kuin edellisenä vuonna). Lisäksi saimme jäsenmaksuja 2 960 euroa (+ 39 % edellisvuoteen verrattuna) ja lahjoituksia 3516 euroa (+ 286 % edellisvuoteen verrattuna) .

5. Vertaistukitoiminta

Tarjoamme vertaistukea ryhmätapaamisten, sosiaalisen median, vertaistukipuhelimen, sähköpostin ja henkilökohtaisten tapaamisten välityksellä. Vertaistukiryhmämme kokoontuvat säännöllisesti seuraavissa kaupungeissa: Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Tampere, Turku ja Oulu. Lisäksi Lahdessa on alkavaa toimintaa. Helsingissä järjestettiin kaikille yhteisen ryhmän lisäksi tapaamisia, jotka oli suunnattu naisille, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville ja seuraavista taustoista oleville: helluntailaisuus ja muut karismaattisen kristillisyyden ryhmät mukaan lukien vapaakirkko, islam, Jehovan todistajat, lestadiolaisuuden eri suuntaukset erityisesti vanhoillis- ja esikoislestadiolaisuus ja MAP-kirkko eli mormonit.

Taulukossa 1 on esitetty numerotietoja eri kaupungeissa kokoontuvien vertaistukiryhmien toiminnasta. Vertaistukitoimintamme lisääntyi huomattavasti vuonna 2015 ja kasvoi jatkui vuonna 2016 jolloin vertaistukitapaamisten määrä kasvoi 11 % edellisvuoteen verrattuna ja vertaistukitilaisuuksissamme käyneiden määrä kasvoi 8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tässä on aiempien vuosien osallistujamääriä: vuonna 2014; 401 osallistujaa, vuonna 2015; 762 osallistujaa ja vuonna 2016; 820 osallistujaa. Lisäksi tavoitimme entistä suuremman joukon ihmisiä netissä toimivien vertaistukiryhmien kautta. Vuonna 2015 perustetussa UUT:n vertaistuki –ryhmässä Facebookissa oli vuoden lopussa noin 350 jäsentä.

Taulukko 1: Vertaistukiryhmien tapaamisten ja osallistujien määrät.

Kaupunki	Tapaamisten lukumäärä	Osallistujia	Osallistujien määrän muutos edellisestä vuodesta (2015)
Helsinki	36	423	+ 7 %
Jyväskylä	8	35	+ 6 %
Kuopio	12	53	- 35 %
Lahti	2	12	+ 100 %
Tampere	10	69	+ 35 %
Turku	12	110	+ 55 %
Oulu	11	118	- 5 %
Yhteensä	91	820	+ 8 %

Meillä on monenlaisia netissä toimivia ryhmiä esimerkiksi seuraavista taustoista tuleville: esikoislestadiolaiset, helluntailaiset (+ muut karismaattisen kristillisyyden ryhmät), Jehovan todistajat, MAP-kirkko eli mormonit ja vanhoillislestadiolaiset. Netissä käydyt keskustelut ovat johtaneet useisiin tapaamisiin myös netin ulkopuolella. Sosiaalisten yhteyksien muodostuminen on tärkeää koska monet kärsivät yksinäisyydestä uskonyhteisöstä erottuaan. UUT:lle luotiin helmikuussa 2016 oma vertaistukiryhmä Heimo-palveluun, jossa vertaistukea voi antaa ja saada nimettömästi nimimerkillä.

Vertaistuen määrä on kasvanut, mutta olemme kiinnostuneita myös laadusta. Toteutimme kaksi vertaistukitoimintamme arviointia vuonna 2016. Ensimmäinen toteutettiin tammikuussa 2016 ja se koski vertaistukitoimintamme vuosina 2012-2015. Toinen arviointi toteutettiin marras-joulukuussa 2016 ja se koski vertaistukitoimintamme vuonna 2016. Saimme arvioinneissa hyvää palautetta ja kehittämisideoita. Asteikolla yhdestä viiteen (yksi = huono, viisi = erinomainen), molemmissa arvioinneissa vertaistukitoimintamme sai toimintaan osallistuneilta keskiarvoksi yli neljä. Arvioinneista on kirjoitettu omat raportit, joten niitä ei käsitellä tarkemmin tässä toimintakertomuksessa.

6. Tiedotustoiminta

UUT:n ulkoasu uudistui vuonna 2016. UUT:n uusi logo ja uudella ilmeellä varustetut nettisivumme sekä uudistettu flaikku julkaistiin alkuvuodesta.

UUT osallistui useisiin tapahtumiin vuonna 2016: Maailma Kylässä –festivaalit, Hengen ja tiedon messut, Vapaaehtoistyön messut ja Mielenterveysmessut. Hengen ja tiedon messuilla Joni Valkila piti esityksen hengellisyydellä huijaavista. Messulehdessä julkaistiin **Joni Valkilan** kirjoitus otsikolla ”Henkisyiden huonot puolet: huijausta, hyväksikäyttöä ja henkistä väkivaltaa”. Mielenterveysmessuilla hallituksen jäsen **Elina Multisilta**, vapaaehtoisemme **Kaisa Klapuri** ja toiminnanjohtaja Joni Valkila pitivät esityksen. Kaikki esityksen keräsivät runsaan yleisön. Elina Multisilta julkaisi esityksensä myös kirjallisessa muodossa blogissaan otsikolla ”Elämäni ja eroni Jehovan todistajuudesta”. Kaisa Klapuri kirjoitti messuista UUT:n nettisivuille otsikolla ”Traumoista ja dissosiaatiohäiriöstä Mielenterveysmessuilla”.

UUT järjesti miniseminaari uskonyhteisöjen työntekijöiden kohtaamista haasteista Helsingissä 7.11.2016. Seminaarissa oli nimekkäät esiintyjät psykoterapeutti **Katriina Järvinen** ja teologian tohtori **Hannu Sorri**. Seminaariin osallistui noin 10 henkilöä.

UUT viesti ahkerasti sosiaalisessa mediassa Facebookissa ja Twitterissä. UUT:n Facebook-sivuilla oli vuoden 2016 lopussa noin 2000 tykkääjää, mikä on kielialueen kokoon nähden paljon meidän alalla toimivien järjestöjen keskuudessa. Vertailun vuoksi joidenkin meitä muistuttavien järjestöjen tykkääjämääriä: Red Iberoamericana de Estudio de las Sectas; 3500 tykkääjää, uruguaylainen Info Secta; noin 2500 tykkääjää, ruotsalainen Hjälpkällan; noin 1140 tykkäystä ja kansainvälinen International Cultic Studies Association (ICSA); noin 1860 tykkäystä.

Viestimme myös uutiskirjeen välityksellä. Sähköpostitse lähetettävällä uutiskirjeellämme on noin 550 tilaajaa.

Julkaisimme vuonna 2016 suunnitelmiamme mukaisesti yhden Muutos-lehden numeron. Muutos-lehti on tarjolla sekä paperisena että sähköisenä versiona nettisivuillamme.

Kuten aiempinakin vuosina, olimme vuoden 2016 aikana paljon esillä perinteisessä mediassa. Alla on joitakin poimintoja esiintymisistämme mediassa:

19.3. julkaistiin **Joni Valkilan** UUT:n toimintaa koskeva kirjoitus Vapaa-ajattelija -lehdessä.

Kotimaa24 julkaisi uutisen UUT:n vuoden 2015 toimintakertomuksen pohjalta otsikolla "UUT ry:n toiminta laajeni viime vuonna" (23.4.2016).

Kotilääkäri 5/2016 kertoi UUT:n toiminnassa mukana olevan entisen Jehovan todistajan **Eeva-Liisa Pirttisen** kokemuksista otsikolla: "Selviytymistarina - Minulla oli lupa alkaa elää".

Kotimaa24 (14.5.2016) ja Iltasanomat (18.5.2016) kirjoittivat seksuaalirikosten käsittelystä Jehovan todistajien keskuudessa. Jehovan todistajat ovat olleet viime vuosina esillä julkisuudessa useissa maissa yhteisönä, joka on ollut erityisen haluton ja kykenemätön puuttumaan lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön.

Iltalehti kertoi 25.5. Jehovan todistajien konventeista esitettävästä sotaelokuvasta. Taistelukohtauksia sisältävä elokuva esitettiin konventeissa, joihin osallistuu myös pieniä lapsia. Iltalehti haastatteli UUT:n hallituksen jäsentä **Jari-Pekka Peltoniemeä**.

UUT oli mukana Ylen kenties ensimmäisessä uutisessa, joka käsittelee islamista irtautumista: "Fatima luopui islamista, mutta ei voi riisua huivia – islamista eroaminen on Suomessa tabu" (28.5.).

MTV uutisoi Jehovan todistajiin ja karttamiseen liittyen otsikolla: "Jehovan todistajien video näyttää, kuinka seurakunnasta erotettua perheenjäsentä kartetaan" ja "Entinen Jehovan todistaja: Perhe hylkäsi, terapia auttoi" (23.6.). Jälkimmäisessä jutussa haastateltavana oli UUT:n vapaaehtoinen **Sanna Halinen**.

UUT julkaisi **Joni Valkilan** ja **Jari-Pekka Peltoniemen** kirjoittaman selvitystyön Jehovan todistajien verensiirtokiellosta 18.11.2016. Näin laajasti verensiirtokieltä ei ole aiemmin käsitelty Suomessa. Useat mediat uutisoivat selvitystyöstä, esimerkiksi seuraavat:

Turun Sanomat: Uskontojen uhrien tuki: Jehovan todistajien verensiirtokiello vaarantaa jäsenten terveyden (18.11.2016).

Kaleva: Erikoislääkäri: Verensiirtokiello voi aiheuttaa kuoleman (18.11.2016).

7. Vaikuttamistyö

27.1.2016 UUT:n edustajat **Joni Valkila**, **Jari-Pekka Peltoniemi** ja **Laura Laukkanen** vierailivat yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolla. Tapaamisessa pohdittiin yhteistyön mahdollisuuksia sekä sitä, millä tavoin Suomen lainsäädännöllä voitaisiin puuttua uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyvään syrjintään.

4.2.2016 UUT antoi oman lausuntonsa valtioneuvoston kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelua varten Säätytalolla.

Olimme vuoden mittaan yhteyksissä lapsiasiavaltuutettuun, jonka aloite uskonyhteisöjen nykyistä laajemmasta valvonnasta lapsen oikeuksien näkökulmasta julkaistiin helmikuussa 2017.

8. Tutkimus

Saavutamme helposti satoja eri uskonyhteisöjen entisiä jäseniä haastattelupyynnöillä ja tästä on ollut apua monille tutkijoille, tietokirjailijoille ja toimittajille.

9. Kansainvälinen toiminta

UUT on yhteisöjäsen alamme kansainvälisissä järjestöissä ICSA (International Cultic Studies Association) ja Fecris (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme - European Federation of Centres of Research and Information on Cults and Sects).

UUT:n edustajat **Joni Valkila**, **Kaisa Klapuri** ja **Terho Miettinen** osallistuivat Fecris-konferenssiin 20.-21.5.2016 Bulgarian Sofiassa. Joni Valkila piti konferenssissa esityksen naisten asemasta lestadiolaisten keskuudessa, keskittyen erityisesti viime vuosina Suomessa käytyyn julkiseen keskusteluun vanhoillislestadiolaisuuteen liittyvistä ongelmista kuten ehkäisykiellosta ja lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

UUT:n hallituksen jäsen **Sami Nykter** piti esityksen ICSA:n (International Cultic Studies Association) konferenssissa 8.-11.12.2016 Stawola Wolassa Puolassa.

10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

UUT on Ihmisoikeusliiton ja Kansalaisareenan yhteisöjäsen.

Osallistuimme Ihmisoikeusliiton vetämään perus- ja ihmisoikeusverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu 17 ihmisoikeustyötä tekevää järjestöä, mukaan lukien nais- ja lapsijärjestöjä. Verkosto on löyhä yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on tiedonvaihto sekä yhteinen vaikuttaminen ajankohtaisissa ihmisoikeuskysymyksissä.

Olimme mukana kunniaan liittyvän väkivallan vastaisessa verkostossa.

Saamme vertaistukitoimintaamme tiloja ilman korvausta yhteistyökumppaneiltamme. Näihin kuuluvat Tampereen seudun vertaiskeskus (Tampere), Keskustan asukastupa Voiportti (Kuopio) ja Hyvän mielen talo (Oulu). UUT on Hyvän mielen talo ry:n yhteisöjäsen.

11. Lopuksi

UUT:n vertaistukitoiminta laajeni ja vakiintui jälleen vuonna 2016. Onnistuimme tiedotustoiminnallamme nostamaan uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia julkisuuteen aiempien vuosien tapaan. Teimme vaikutustyötä, jonka seurauksena yhteiskunnassamme on esiintynyt aiempaan enemmän kiinnostusta puuttua hengellisen väkivallan ilmiöihin, varsinkin lapsiasiavaltuutetun äskettäinen aloite on esimerkki tästä. Vielä on työtä tehtävänä, keskuudessamme elää tuhansia hengellisen väkivallan uhreja, joiden toipuminen on usein vuosia ja vuosikymmeniä kestävä prosessi. Tiedon tuottaminen hengellisen väkivallan ilmiöistä ja siitä miten traumatisoivista kokemuksista voi toipua on vasta alussa. Suomessa toimii noin tuhat uskonnollista yhteisöä ja UUT on tähän asti keskittynyt toiminnassaan näistä vain joihinkin, muiden kohdalla pintaa on tuskin raapaistu. Eri yhteisöissä esiintyvien erilaisten ongelmien kuten esimerkiksi naisten ja lasten aseman sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tilanteen nostaminen esiin vaatii vielä paljon työtä.